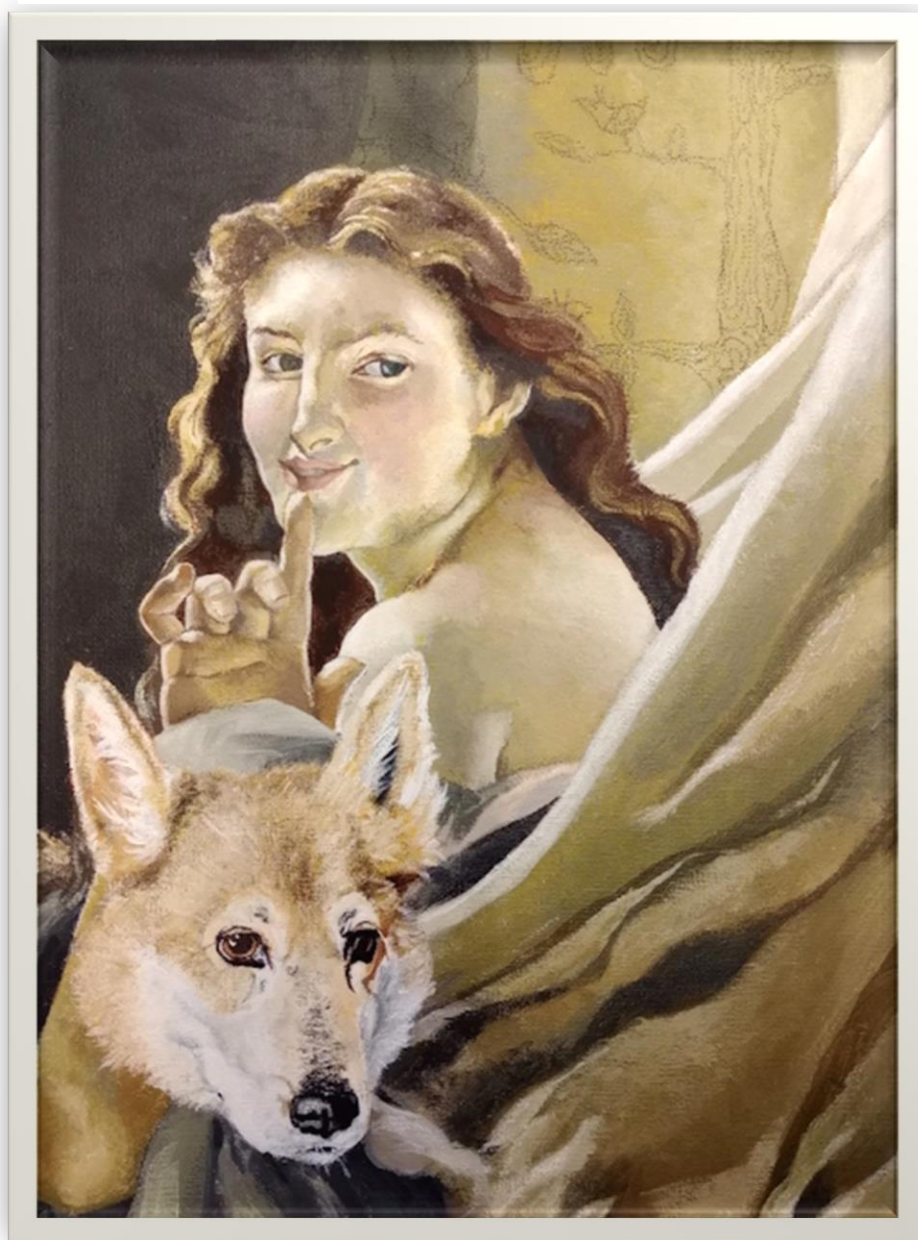

VIITASAAREN lukio

**Lukio-opas
2025-2026**

Tervetuloa Viitasaaren lukioon!

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukio valmistaa sinua jatko-opintoihin, jotka toivottavasti johtavat tulevaisuudessasi mielekkääseen työelämään. Lukio ei kuitenkaan ole pelkkää lukemista. Lukio on elämänvaihe, josta sinun kannattaa ottaa kaikki hyöty ja ilo irti.

Lukion tehtävä on olla yhteisö, jossa opiskellaan ja opitaan uusia, joskus vaikeitakin asioita. Kaikki oppi ei kuitenkaan aina tule oppikirjoista tai digimateriaaleista, vaan lukiovuosien aikana yhteisön jäsenet oppivat paljon myös toisiltaan. Panosta laadukkaaseen vuorovaikutukseen ja ole rohkeasti oma itsesi: yhteisömme tärkeä jäsen!

Lukiomme arvot ovat *kunnioitus, vastuu ja hyvä elämä.* Lukion arjessa muista kunnioittaa toisia, mutta muista kunnioittaa myös itseäsi. Kanna vastuuta opinnoistasi, omista teoistasi ja valinnoistasi. Vietä hyvää elämää, jossa tärkeässä roolissa ovat koulutus, oppiminen, hyvät ihmissuhteet, mukavat harrastukset ja tasapainoinen arki. Muista opiskelun lisäksi syödä hyvin, liikkua ja levätä riittävästi.

Lukio-opinnoissa sinulla itselläsi on vastuullisempi rooli kuin peruskoulun opinnoissa. Valinnaisuutta on enemmän, mitä pidemmälle opinnoissasi etenet. Opintojaksot saattavat aluksi tuntua etenevän todella nopeaan tahtiin. Joskus oppitunneilla käsitellään syventäviäkin aiheita, jotka voivat tuntua ensin haastavilta. Tee sinnikkääsi parhaasi, niin pääset kyllä opinnoissasi vauhtiin ja eteenpäin. Harjoittele kalenterin käyttöä ja aikatauluta arkeasi, jotta ehdit hoitaa koulutehtäväsi ja sinulle jää aikaa muuhunkin. Ole vastuuntuntoinen opiskelija.

Opettajat ja henkilökunta ovat koulussa sinua varten. Älä epäröi kysyä neuvoa ja apua ongelmiisi, me autamme sinua mielellämme. Meillä Viitasaaren lukiossa on pienet opetusryhmät, joten opettajilla on varmasti aikaa juuri sinullekin. Ole aktiivinen oppija.

Tehdään tästä yhdessä hyvä ja onnistunut lukuvuosi!

Viitasaaren lukion rehtori,

Marika Vuorela

SISÄLLYS

1. VIITASAAREN LUKION ARVOT.....	3
2. OHJEITA LUKIOTYÖSKENTELYYN.....	3
3. LUKIO-OPISKELUN KÄSITTEITÄ	5
4. SUORITUSOHJEET JA ARVIOINTI	6
5. AINEEN OPPIMÄÄRÄN SUORITUS JA PÄÄTTÖARVIOINTI.....	7
6. YLIOPILASTUTKINTO	7
7. OPINTOJAKSOKUVAUKSET LOPS2021	9
8. TUNTIJAKO, NUORILLE ANNETTAVA LUKIO-OPETUS LOPS2021	37
9. VIITASAAREN LUKION YHTEYSTIEDOT JA HENKILÖKUNTA LV. 2025–2026.....	38
10. VIITASAAREN LUKION TYÖ- JA LOMA-AJAT LUKUVUOSI 2025–2026.....	39

1. VIITASAAREN LUKION ARVOT

Kunnioitus

Viitasaaren lukiossa kunnioitamme itseämme ja toisiamme. Lukiossamme uskallamme ja haluamme olla omia itsejämme. Arvostamme omaa ja toisten ihmisyyttä ja annamme kaikille tilaa ja vapautta ilmaista itseään.

Vastuu

Otamme vastuuta itsestämme, muista ja ympäröivästä maailmasta. Teemme yhdessä töitä toistemme parhaaksi. Muistamme, että jokainen on vastuussa itsestään, mutta tuemme toisiamme aina, kun sitä tarvitaan.

Hyvä elämä

Koulutuksella ja opiskelulla rakennamme hyvän elämän perustuksia. Pyrimme parhaaseen mahdolliseen lukioyhteisön hyvinvointiin, joka on paras lähtökohta oppimiselle ja toistemme kohtaamiselle.

2. OHJEITA LUKIOTYÖSKENTELYYN

Kun opiskelija on päättänyt valita lukio-opiskelun, on työskenneltävä säännöllisesti ja ahkerasti. Opiskelu lukiossa edellyttää opiskelutekniikkaa ja ajankäytön suunnittelua.

Onnistumisen avaimet - Noudattamalla seuraavia ohjeita pääset hyvään alkuun:

- Ole säännöllisesti oppitunneilla, älä myöhästele.
- Käytä oppitunnit tehokkaasti: kuuntele, tee muistiinpanoja, osallistu.
- Tee kotitehtävät joka päivä – ne ovat tärkeä osa oppimisprosessia.
- Testaa itse taitojasi ja pyri ymmärtämään lukemasi.
- Opettele ajankäyttöä, jämäkällä suunnittelulla saat enemmän aikaan.
- Ota asioista rohkeasti ja viipymättä selvää.
- Kysy rohkeasti neuvoa opettajalta tai kaveriltasi.

Oppituntien ajankohdat (54 min)

8.50–9.44

9.50–10.44

10.50–11.44

Ruokailu 11.45–12.09

12.10–13.04

13.09–14.03

14.11–15.05

Poissaolot

Poissaolojen seuranta lukiossa on lakisääteistä.

Lukiolaki 30 §, Opiskelijan velvollisuudet:

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Lukio on sinun työpaikkasi. Osallistuminen opetukseen on pakollista. Kaikki poissaolot selvitetään Wilman kautta. Mikäli olet alle 18-vuotias, poissaoloselvitys on huoltajiesi tehtävä. Ryhmänohjaaja ja aineenopettajat seuraavat poissaolojasi.

Sairauspoissaoloista riittää ensimmäisen kolmen (3) työpäivän ajalta alaikäisen opiskelijan huoltajan ilmoitus tai täysi-ikäisen opiskelijan oma ilmoitus Wilman kautta. Pidemmistä poissaoloista, eli neljännestä työpäivästä alkaen tulee toimittaa koululle hoitajan tai lääkärin todistus. Kouluterveydenhoitajalta voi saada todistuksen tiettyihin sairauksiin liittyen. Jos sairaus on sellainen, johon terveydenhoitaja ei voi todistusta kirjoittaa, hän ohjaa asian eteenpäin. **Terveydenhoitajaan tulee olla yhteydessä puhelimitse p. 050 310 8019 tai Wilman kautta heti, jos sairauspoissaolo vaikuttaa venyvän yli kolmen työpäivän, viimeistään 4. päivänä!** Takautuvasti todistusta ei voi saada. Toimita todistus ryhmänohjaajallesi tai suoraan kansliaan rehtorille.

Huoltajan tai täysi-ikäisen opiskelijan on mahdollista anoa luvallista poissaoloa lukio-opinnoista. 1–5 työpäivän mittaiset poissaolot anotaan ryhmänohjaajalta, ja yli 5 työpäivää kestävät poissaolot anotaan rehtorilta. Anomuksen voi tehdä Wilmasta löytyvällä hakemuksella tai Wilma-viestillä. Emme suosittele koulun loma-aikojen ulkopuolisia poissaoloja. Koulutehtävien hoitaminen poissaolon aikana on opiskelijan ja huoltajan vastuulla.

Lukiossa edetään reipasta vauhtia, joten poissaoloilla on vaikutusta opintomenestykseen. Sairaudelle ei mahda mitään, mutta aiheettomien ja/tai selvittämättömien poissaolojen vuoksi opintojakso voidaan jättää arvostelematta. Ole yhteydessä opettajaasi ja sovi mahdollisista puuttuvista tehtävistä.

Mikäli sinulla on selvittämättömiä poissaoloja, et saa opintojaksosta arvosanaa, ennen kuin kaikki poissaolot on selvitetty. Kunkin oppiaineen opettaja arvioi lisäksi opiskelijakohtaisesti erikseen, kuinka monen tunnin poissaolo aiheuttaa sen, että opintojaksoa ei voida katsoa hyväksytyksi suoritetuksi jatkuvan näytön puuttuessa. Noudata opettajan ohjeita.

Mikäli sairastut, etkä pääse osallistumaan opintojakson koetilaisuuksiin, asiasta tulee ehdottomasti ilmoittaa opettajalle. Ilmoittamaton ja aiheeton poissaolo kokeesta katsotaan menetetyksi suorituskerraksi.

Tietokoneiden käyttäminen lukiossa

Lukion aloittavat opiskelijat saavat käyttöönsä henkilökohtaiset tietokoneet. Näitä koneita opiskelijat käyttävät myös ylioppilaskirjoituksissa. Tekninen tuki on tarjolla koulusta saatuihin tietokoneisiin.

Lukio-opiskelun kustannukset

Opetus ja ruokailu ovat maksuttomia. Maksuton ruokailu loppuu abiturienteilta varsinaisen koulutyön päättyessä helmikuussa. Sen jälkeen koulussa voi ruokailla sopimalla ravitsemistyönjohtajan kanssa käytänteistä ja maksuista. Lukuvuoden 2025–2026 aikana tutkintoon vaadittavat pakolliset asiat ovat opiskelijoille maksuttomia, esimerkiksi oppikirjat sekä opiskelutarvikkeet ja -välineet. Matkakorvaus-, opinto- ja asumisasioista saa lisätietoa Kelan nettisivuilta tai toimistosta ja koulun kansliasta.

Lukion tarjoamat edut

Lukiolaiset saavat käydä ilmaiseksi Simmarilla uimassa ja kuntosalilla. Koulupäivien aikaiset käynnit kirjataan lukion alakerrassa olevaan nimilistaan. Ilta- ja viikonloppukäynnit kirjataan uimahallin kassalla olevaan vihkoon.

Musiikkilinjalaisille lukio kustantaa ilmaiset instrumenttiopinnot Viitasaaren alueen musiikkiopistossa. Voit valita pääaineopinnot ja halutessasi myös sivuaineopinnot.

Syksyllä 2025 opintonsa aloittavista opiskelijoista alkaen meillä on vireillä opiskelijaetu: valittavissa on B-ajokortti koulun kustantamana tai maksimissaan 1000 euron stipendi lukiosta valmistumisen yhteydessä. Tiedotamme edusta opiskelijoita, kunhan etu varmistuu.

3. LUKIO-OPISKELUN KÄSITTEITÄ

Jakso-opiskelu

Lukuvuosi jaetaan kuuteen noin kuuden viikon mittaiseen osaan eli jaksoon. Kussakin jaksossa keskitytään muutaman oppiaineen opiskeluun.

Päättöviikko

Jokainen jakso päättyy noin 5 työpäivän pituiseen päättöviikkoon. Päättöviikolla on aina oma työjärjestyksensä, jonka näet Wilmastasi. Päättöviikolla ohjelmassa voi olla esimerkiksi kokeita, kirjoitelmia, ryhmätöitä tai normaaleja opitunteja. Iltapäivisin saattaa olla seuraavan päivän kokeeseen liittyviä kertaustunteja.

Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma LOPS2021 ohjaa lukio-opintojen järjestämistä. Viitasaaren lukion paikallinen opetussuunnitelma löytyy lukion peda.net -sivuilta.

Opintojaksot

Opiskelijat suorittavat opinnoissaan eri oppiaineiden opintojaksoja, joiden laajuus määritetään opintopisteiden avulla. Opintojaksot koostuvat moduuleista, joiden sisällöt on määrätty valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksoja on kolmenlaisia:

1. **pakolliset** valtakunnalliset opintojaksot, jotka jokaisen tulee suorittaa
2. **valinnaiset** valtakunnalliset opintojaksot, joita tulee suorittaa vähintään 20 op
3. **valinnaiset koulukohtaiset** opintojaksot, joita valitaan oman kiinnostuksen mukaan.

Lukion oppimäärä on valmis sitten, kun minimimäärä 150 opintopistettä on suoritettu. Jos tavoitteena on suorittaa lukio kolmessa vuodessa, 1. ja 2. opiskeluvuonna pitäisi suorittaa opintojaksoja siten, että opintopisteitä kertyisi noin 60 op per lukuvuosi. Loput vähintään 30 op jäävät siten suoritettavaksi viimeisen 3. opiskeluvuoden aikana. Ylärajaa suoritettavalle opintopistemäärälle ei ole.

Aikuislukio

Aikuislukion oppimäärä on 88 opintopistettä (LOPS2021). Aikuislukiossa noudatetaan sille vahvistettua opetussuunnitelmaa ja tuntijakoa. Suoritusohjeet, opintojaksosisällöt ja oppikirjat ovat pääosin samat kuin nuoremmillekin lukiolaisille.

Kurssitarjotin

Opiskelija suunnittelee ohjattuna opintojaksovalintansa itse kurssitarjottimesta ja kirjaa valinnat Wilmaan. Kurssitarjotin ei ole lukujärjestys, vaan kunkin jakson lukujärjestykset löytyvät Wilmasta kohdasta ”työjärjestys”.

Luokattomuus

Suomen kaikki lukiot ovat luokattomia. Luokattomassa lukiossa opiskelu etenee opintojaksoja suorittamalla portaattomasti. Lukiossa opiskellaan ryhmissä, jotka vaihtuvat jaksosta toiseen omien valintojen mukaan. Jos opiskelu sujuu hyvin ja aikaa riittää, voit esimerkiksi suorittaa 1. vuositasolla jo 2. vuositason opintojaksoja. Lukion suoritus aika on edistymisesi mukaan 2–4 vuotta, useimmiten lukio suoritetaan 3 vuodessa.

Ohjausryhmät

Lukio-opiskelijat muodostavat omalla vuositasollaan ohjausryhmän tai -ryhmiä, esim. 1A ja 1B. Ryhmät kokoontuvat säännöllisesti ohjaustuokioihin ryhmänohjaajansa johdolla. Sama ryhmänohjaaja (RO) huolehtii ryhmästään koko lukioajan.

Opinto-ohjaus lukiossa

Luokattomassa lukiossa opiskelija huolehtii itse opiskelunsa suunnittelemisesta. Neuvoja ja ohjeita saa opettajilta, ryhmänohjaajilta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta ja rehtorilta. Alusta pitäen kannattaa pyrkiä suunnittelemaan ohjelmansa koko lukioajaksi ottaen huomioon mahdolliset jatko-opiskelu- ja ammattihaaveet.

Jaksoarvostelu

Näet Wilmastasi arvosanat suoritetuista opintojaksoista. Pyydettyessä jaksoarvostelu voidaan antaa myös paperisena versiona. Huoltajat näkevät arvosanat Wilmasta, sillä heidän on saatava lukiolain 31 § mukaan tietoa opiskelijan työskentelystä lukiossa ja opintojen edistymisestä. Huoltajan pitää vahvistaa ryhmänohjaajalle Wilman kautta tai paperisen jaksoarvostelun allekirjoituksella, että tieto arvosanoista on mennyt perille, ellei opiskelija sitä kirjallisesti kiellä tultuaan täysi-ikäiseksi.

Opintosuunnitelman tarkistaminen

Opiskelun edetessä voi ilmetä tarve muuttaa alkuperäistä opintosuunnitelmaa: saattaa herätä kiinnostus jonkin oppiaineen valinnaisia opintoja kohtaan tai tulla tarve jättää jokin opiskeltavaksi suunniteltu opintopakso pois. Muutokset valintoihin täytyy tehdä Wilmassa kurssitarjottimeen jaksosten vaihteessa viimeistään ennen meneillään olevan jaksosuosittöviiikon alkamista. Aloitettu opintopakso tulee suorittaa loppuun.

Opintojakson itsenäinen suoritusoikeus

Suoritusoikeuden myöntää kyseisen aineen opettaja harkintansa mukaan. Käänny siis hänen puoleensa, jos haluat suorittaa opintoja itsenäisesti.

Oppimäärän vaihto matematiikassa

Mikäli haluat vaihtaa pitkän matematiikan lyhyeen, seuraavasta näet, miten moduulit vastaavat toisiaan. Saamasi arvosana siirtyy sellaisenaan korvaavan moduulin arvosanaksi:

Moduulit MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB8, MAA8 → MAB5, MAA9 → MAB7.

4. SUORITUSOHJEET JA ARVIOINTI

Opintopakso suoritetaan seuraavasti:

1. Opiskelemalla oppitunneilla työjärjestyksessä määritettynä ajankohtana ja suorittamalla arviointiin vaikuttavat tehtävät ja välikokeet tai opintopakson koe päätöviiikolla.
2. Suorittamalla opintopakso itsenäisesti, eli opetukseen osallistumatta opettajan antamien ohjeiden mukaan.
- (3. Suorittamalla opintopakso verkko-opiskeluna. Eri oppiaineiden verkko-opinnoista saa tarkempia tietoja aineenopettajalta.)

Opintopakson arviointi

Jaksoarvosteluissa opiskelijan suoritukset arvostellaan pääsääntöisesti numeroarvosanoilla 4–10. Jos sinulta jää suorittamatta opintopakson arviointiin vaikuttavia tehtäviä tai sinulla on selvittämättömiä poissaoloja, saat jaksoarvosteluun arvosanan sijaan H-merkinnän.

Koulukohtaisia valinnaisia opintopaksoja voidaan arvostella suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Kesken jäänyt opintopakso: H-merkintä

H-merkinnät vanhenevat arvioinnista kahden seuraavan jaksos päättyttyä. Opintopakson suorittamiseksi vaaditut puuttuvat näytöt tulee suorittaa loppuun kahden seuraavan jaksos aikana, tai tämän jälkeen sinun tulee suorittaa opintopakso uudestaan. Esim. 1. jaksossa saatu H-merkintä tulee suorittaa pois viimeistään 3. jaksos uusintapäivään mennessä ja 6. jaksossa saatu H-merkintä viimeistään seuraavan syksyn 2. jaksos uusintapäivään mennessä.

Hylätyn opintojakson uusiminen

Hylätyksi arvostellun opintojakson voi uusia yhden kerran. Uusintakoe järjestetään mahdollisimman pian jaksoarvostelun saamisesta, ja siihen tulee ilmoittautua määräaikana. Epäonnistuneen uusintakerran jälkeen opintojakson arvosanan korottamisen keinot järjestellään ja sovitaan erikseen aineenopettajan ohjauksessa, tai osallistumalla opintojakson opetukseen uudestaan.

Hyväksytyt arvosanan korottaminen

Hyväksytyksi arvostellun opintojakson arvosanaa saa yrittää korottaa kerran osallistumalla uusintakuulusteluun erikseen ilmoitettuna uusintakuulustelun ajankohtina. Arvosanaa korotettaessa arvosanaksi tulee saaduista suorituksista parempi.

5. AINEEN OPPIMÄÄRÄN SUORITUS JA PÄÄTTÖARVIOINTI

Aineenopettajat arvostelevat opiskelijan oppimäärän pääsääntöisesti numeroarvosanoin. Ennen varsinaisen koulutyön päättymistä 3. vuositason lopussa opiskelija voi kuitenkin vaihtaa oppimäärän numeroarvosanan suoritusmerkinnäksi S niissä aineissa, joissa se on valtakunnallisten ohjeiden perusteella mahdollista.

5.1 LOPS2021

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona. Saadakse oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla **pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa** enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia opintoja	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä	6 opintopistettä

Oppimäärästä ei jälkikäteen voi poistaa opiskelijan opiskelemia arvioituja pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset valinnaiset moduulit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa.

Oppiaineen päättöarvosanan korottamista varten järjestetään opintojen loppuvaiheessa erillisiä kuulustelutilaisuuksia, joissa on mahdollista osoittaa laajaa osaamistaan oppiaineen sisällöissä. On huomattava, että kuulustelu kohdistuu koko opiskeltuun oppimäärään, ei yksittäisiin opintojaksoihin. Näytön ollessa riittävä, oppiaineen arvosanaa voidaan korottaa. Kuulustelut ovat ehdottoman välttämättömiä kertaus- ja oppimistilanteita ylioppilaskokeiden kannalta, ja ne ovat suositeltavaa suorittaa niissä aineissa, jotka opiskelija on aikonut sisällyttää ylioppilastutkintoonsa.

Lukion päättötodistus

Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.

Saadakse lukion päättötodistuksen (ja myös ylioppilastodistuksen) kevään lakkiaispäivänä abiturientin on saatava kaikki suorituksensa valmiiksi toukokuun alkuun mennessä. Vastaavasti saadakse mainitut todistukset syksyn lakkiaispäivänä suoritusten on oltava valmiina lokakuun loppuun mennessä.

6. YLIOPPILASTUTKINTO

6.1 Kevään 2022 jälkeen ylioppilastutkinnon aloittaneet

Osallistumisoikeuden saa, kun on suorittanut ylioppilaskoeaineen pakolliset opintojaksot.

Ylioppilastutkintoon on sisällytettävä vähintään viiden tutkintoaineen kokeet. Kokelaiden on sisällytettävä tutkintoonsa äidinkielen ja kirjallisuuden koe. Lisäksi tutkintoon on sisällytettävä vähintään neljä eri tutkintoaineen koetta vähintään kolmesta seuraavasta ryhmästä: matematiikka, toinen kotimainen kieli, vieras kieli ja reaaliaine. Kokeisiin tulee sisältyä vähintään yksi pitkän oppimäärän koe.

Tutkintoon vaadittujen viiden kokeen lisäksi kokelas voi suorittaa yhden tai useamman muun kokeen. Tutkintoon vaadittavat kokeet suoritetaan enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana. Hylätyn kokeen voi uusia kolme kertaa kolmella seuraavalla tutkintokerralla.

Ainereaalikokeissa on mahdollista kirjoittaa seuraavia aineita: evankelisluterilainen uskonto, ortodoksinen uskonto, elämäkatsomustieto, psykologia, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantiede ja terveystieto. Matematiikassa, englannissa, saksassa, ranskassa, espanjassa ja ruotsissa on mahdollisuus suorittaa vaatuvuustasoltaan kahdenlaisia yo-kokeita – pitkän tai lyhyen. Tutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa. Tämä koskee sekä pakollisia että ylimääräisiä kokeita.

6.2 Ylioppilaskirjoitukset lukuvuonna 2025–2026

Syksyn 2025 koepäivät

ma 15.9.	äidinkieli ja kirjallisuus, lukutaidon koe
ke 17.9.	reaali (psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia)
pe 19.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä
ma 22.9.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä, ruotsi
ti 23.9.	reaali (uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto)
to 25.9.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 26.9.	äidinkieli ja kirjallisuus, kirjoitustaidon koe, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe
ma 29.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä

Kevään 2026 koepäivät

ti 10.3.	äidinkieli ja kirjallisuus, lukutaidon koe, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe
to 12.3.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä
pe 13.3.	äidinkieli ja kirjallisuus, kirjoitustaidon koe
ma 16.3.	vieras kieli, pitkä oppimäärä
ke 18.3.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 20.3.	reaali (uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto)
ma 23.3.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä, ruotsi
ke 25.3.	reaali (psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia)

7. OPINTOJAKSOKUVAUKSET LOPS2021

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1 / 3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: tekstilajit, tekstikokonaisuuden rakentuminen, erilajisten tekstien tuottamisen prosessi sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi. Kurssilla luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI02 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1 / 3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: erilaiset käsitykset kielestä, monilukutaito, yksi- ja monikielisyys ja suomen kielen historia. Kurssilla luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI03 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen sekä nonverbaalinen viestintä ja ryhmäilmiöt.

ÄI04 Kirjallisuus 1 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Kirjallisuuden tehtävät ja lukemisen tavat, keskeisiä kirjallisuuden lajeja ja analyysin käsitteitä, kertomus ja kertomuksellisuus erilaisissa teksteissä ja kirjallisuuden tulkinta. Luetaan yksi tietokirja ja yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI05 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Sananvapaus, mediakritiikki, tekstien ideologisuus, lähdekritiikki, kantaaottavat ja vaikuttavat tekstit. Luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI06 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Kirjoittamisen prosessi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, tekstien pohjalta kirjoittaminen.

ÄI07 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Esiintymisjännitys ja vireystila, kohdentaminen ja kontakti, havainnollistaminen ja vuorovaikutusetiikka. Luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

ÄI08 Kirjallisuus 2 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta. Kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti. Luetaan kaksi kaunokirjallista teosta, joista toinen kotimainen klassikko.

ÄI09 Vuorovaikutus 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositasot 2–3/3, numeroarvosana

Keskeiset sisällöt: työelämän vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokoustekniikkaa, vakuuttava esiintyminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot, ongelmanratkaisukeskustelu.

ÄI10 Kirjoittaminen 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Abiturienteille kirjoitustaidon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso. Keskeiset sisällöt: kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen.

Äi11 Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Abiturienteille lukutaidon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso. Keskeiset sisällöt: Asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö.

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

S201 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: pitkien tekstien lukeminen, tekstilajit, luetun ymmärtämisen strategiat, kielen- ja tekstinhuoltoa, kirjoitusprosessi sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi. Luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja.

S202 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Suomen kielen ominaispiirteet, vertailu aiemmin opittuihin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, monilukutaito, erilaisten tekstien ilmaisukeinot, eri kielimuodot sekä opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisen strategiat.

S203 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot, tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita, verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt.

S204 Kirjallisuus 1 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Kirjallisuuden tehtävät ja lukemisen tavat, keskeisiä kirjallisuuden lajeja ja analyysin käsitteitä, kertomus ja kertomuksellisuus erilaisissa teksteissä ja kirjallisuuden tulkinta. Luetaan yksi tietokirja ja yksi kaunokirjallinen teos.

S205 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Sananvapaus, mediakritiikki, vaikuttamisen keinot, lähdekritiikki, kantaaottavat ja vaikuttavat tekstit. Luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

S206 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Kirjoittaminen 1: Kirjoittamisen prosessi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen sekä asiatyyliseen kirjoittamiseen liittyvät rakenteet.

S207 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Vuorovaikutus 2: Esiintymisjännitys, puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollistaminen ja kuuntelutaidot.

S208 Kirjallisuus 2 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta. Tutkitaan ja tulkitaan eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta. Luetaan merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos.

S209 Vuorovaikutus 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositasot 2–3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: puhumis- ja esiintymistaitojen monipuolistaminen, tilanteinen kielenkäyttö, työelämän ja jatko-opintojen vuorovaikutustaidot, ongelmanratkaisukeskustelu ja vuorovaikutuksen kulttuuriset piirteet. Opintojakso on sama kuin opintojakso AI09

S210 Kirjoittaminen 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana

Keskeiset sisällöt: Aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi. Omaäänisten tekstien tuottaminen. Tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa. Luetaan ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja.

S211 Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: Monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta. Analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö. Luetaan runokokoelma tai näytelmäteksti.

S2K12 Valmentava suomi toisena kielenä 1. Laajuus 2 op.

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, suoritettu/hylätty. Vuositaso 1–3/3

Keskeiset sisällöt: Kurssilla opiskellaan suomen kieltä opiskelijan omien, jo valmiiden taitojen pohjalta. Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään suomen kieltä niin suullisesti kuin myös kirjallisesti. Kurssilla harjoitetaan arjen vuorovaikutustaitoja ja harjaannutaan kuullun ymmärtämisessä.

S2K13 Valmentava suomi toisena kielenä 2. Laajuus 2 op.

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, suoritettu/hylätty Vuositaso 1–3/3

Keskeiset sisällöt: Kurssilla opiskellaan suomen kieltä opiskelijan omien, jo valmiiden taitojen pohjalta. Kurssilla harjoitellaan arjen sanastoa ja kieliooppia, sovelletaan kielen käyttöä vuorovaikutuksen eri muodoissa ja vahvistetaan kielellistä osaamista.

S2K14 Valmentava suomi toisena kielenä 3. Laajuus 2 op.

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, suoritettu/hylätty Vuositaso 1–3/3

Keskeiset sisällöt: Kurssilla opiskellaan suomen kieltä opiskelijan omien, jo valmiiden taitojen pohjalta. Kurssilla syvennetään ymmärrystä suomen kielestä sen eri vuorovaikutustilanteissa, harjoitellaan kirjoittamisen ja kuullun ymmärtämisen taitoja ja vahvistetaan opiskelijan kielellistä itseilmaisukykyä.

ENGLANNIN KIELI, A1-OPPIMÄÄRÄ**ENA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)**

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. kieliprofiilin laatiminen ja tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle, vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen sekä erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen, monikielisyys voimavarana sekä kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä.

ENA02 Englanti globaalina kielenä (3 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. englantia äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä ja globaalina kielenä, kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus, kansainväliset suhteet, rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana sekä puhujien eri taustat ja statusvaikutukset

ENA03 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. kulttuuriin ja taiteeseen tutustuminen yksilö- ja yhteisötasolla, itseilmaisu identiteetin rakentajana, tehdään tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä ja tuotetaan monipuolisia tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä.

ENA04 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. vaikuttaminen yhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus, neuvottelemisen taidot, median rooli asenteiden muokkaajana.

ENA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. erilaiset tiedon- ja tieteenalat ja tulevaisuudenvisiot, kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia, yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, englanti tieteen kielenä.

ENA06 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina, itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta.

ENA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. globaalit ympäristökysymykset (esim. ilmastonmuutos), kestävä elämäntapa, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista, ratkaisukeskeisyys.

ENA08 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt mm. suullisen vuorovaikutuksen taitojen vahvistaminen, kielen eri variantteihin tutustuminen, englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin, oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

ENK09 Johdanto englannin kielen opiskeluun (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Kerrataan peruskoulun oppiainesta. Opintojakso valmentaa opiskelijaa lisäopintoihin ja opastaa lukion työtappoihin. Opintojaksolla kerrataan ja laajennetaan sanastoa, luetaan tekstejä, opiskellaan keskeistä kielioppia, tehdään kielioppitehtäviä, kuunnellaan, keskustellaan ja kirjoitetaan.

ENK10 Englannin kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Sisällöt vaihtelevat opiskelijoiden tarpeiden mukaan, mutta opintojaksolla harjoitellaan luetun ymmärtämistä, kuullun ymmärtämistä ja kirjoittamista, tarvittaessa kielioppia tarkastellen. Tavoitteena on valmistaa ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvia opiskelijoita kokeisiin ja kerrata lukion aikana opittuja asioita.

ENK11 Kirjoita ja kuuntele (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla tutustutaan laajemmin kirjallisuuteen ja sen eri tyylilajeihin, harjoitellaan luovaa kirjoittamista, opiskellaan kirjallisuuden analysoimista syvemmällä tasolla, sekä laajennetaan sanavarastoa ylioppilaskirjoituksia silmällä pitäen. Opintojakson voi suorittaa myös itsenäisinä kesäopintoina, jolloin se toteutetaan tutustumalla kirjallisuuteen.

RUOTSIN KIELI, B1-KIELI

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentuminen (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1 / 3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat arjessa tarvittavan ruotsin kielen taidon harjaannuttaminen, kieliprofiilin laatiminen, tietoisuuden lisääminen ruotsin kielen historiasta ja asemasta Suomessa, sekä ääntämisen harjaannuttaminen.

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1 / 3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat arjessa tarvittavan ruotsin kielen taidon harjaannuttaminen, kieliprofiilin laatiminen, tietoisuuden lisääminen ruotsin kielen historiasta ja asemasta Suomessa, sekä ääntämisen harjaannuttaminen

RUB13 Kulttuuri ja mediat (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1 / 3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt, ruotsinkieliset mediat ja monilukutaito.

RUB14 Ympäristömme (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2 / 3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kulttuurinen moninaisuus ja erilaiset elinympäristöt, erilaisten tekstien tulkinta ja mielipiteiden ilmaiseminen ruotsiksi.

RUB15 Opiskelu- ja työelämä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2 / 3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelu, ammatit, työelämä ja tulevaisuuden suunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen, erilaiset opintojakson aihepiireihin liittyvät vuorovaikutustilanteet ja tekstit.

RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2–3/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat erilaiset vuorovaikutustilanteet, puhumisen sujuvuuden lisääminen ja suullisen esityksen pitäminen.

RUB17 Kestävä elämäntapa (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kestävä kehitys ja elämäntapa, eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä ja sananvapaus. Syvennetään tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja.

RBK08 Johdanto, peruskoulun ruotsin oppimäärän kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1 / 3, suoritusmerkintä.

Opintojaksossa kerrataan keskeistä sanastoa ja kielen rakenteita, laajennetaan sanavarastoa lukio-opintojen tukemiseksi, ja harjoitellaan kuuntelemista, luetun ymmärtämistä, kirjoittamista ja ääntämistä.

RBK09 Lukion ruotsin oppimäärän kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3 / 3, suoritusmerkintä.

Opintojaksossa harjoitellaan ylioppilaskokeeseen kuuntelemalla ja kirjoittamalla sekä kertaamalla keskeisiä rakenteita ja sanastoja.

SAKSAN KIELI, B3-KIELI

SAB31 Perustason alkeet 1 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3. numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: rutiininomaiset viestintätilanteet, keskeisimmät viestintästrategiat, tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset.

SAB32 Perustason alkeet 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: oman lähipiirin ja arjen kuvailu, sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet.

SAB33 Perustason alkeet 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu.

SAB34 Perustaso 1 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit, Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta, arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua.

SAB35 Perustaso 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: hyvinvointi ja terveys, eri elämäntilat.

SAB36 Perustaso 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta, ajankohtaiset kulttuurialueet, luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella.

SAB37 Perustaso 4 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä, tulevaisuudensuunnitelmat.

SAB38 Perustaso 5 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat, lähdekritiikki.

RANSKAN KIELI, B3-KIELI**RAB31 Perustason alkeet 1 (2 op)**

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: rutiininomaiset viestintätilanteet, keskeisimmät viestintästrategiat, tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset.

RAB32 Perustason alkeet 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: oman lähipiirin ja arjen kuvailu, sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet.

RAB33 Perustason alkeet 3 (2 op)

muodostaa opintojakson RAB3S03 Koulu ja kaverit (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu.

RAB34 Perustaso 1 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit, Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta, arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua.

RAB35 Perustaso 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: hyvinvointi ja terveys, eri elämänvaiheet.

RAB36 Perustaso 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta, ajankohtaiset kulttuuriaiheet, luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella.

RAB37 Perustaso 4 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä, tulevaisuudensuunnitelmat.

RAB38 Perustaso 5 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat, lähdekritiikki.

ESPANJAN KIELI, B3-KIELI**EAB31 Perustason alkeet 1 (2 op)**

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: rutiininomaiset viestintätilanteet, tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset, kielen alkeiden keskeisiä teemoja, kuten itsensä esittely, perhe, lukusanat.

EAB32 Perustason alkeet 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: oman lähipiirin ja arjen kuvailu, sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet.

EAB33 Perustason alkeet 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu.

EAB34 Perustaso 1 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit, Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta, arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua.

EAB35 Perustaso 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: hyvinvointi ja terveys, eri elämänvaiheet

EAB36 Perustaso 3 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueilta, ajankohtaiset kulttuuriaiheet, luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

EAB37 Perustaso 4 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä, tulevaisuudensuunnitelmat

EAB38 Perustaso 5 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt: ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat, lähdekritiikki

MATEMATIIKKA

MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS

MAY01 Luvut ja yhtälöt (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat lukujoukot, peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta, potenssin laskusäännöt, neliö- ja kuutiojuuri, suoraan ja kääntäen verrannollisuus. Ratkotaan ensimmäisen asteen yhtälöitä, yhtälöpareja ja potenssiyhtälöitä. Tutustutaan potenssifunktioihin ja niiden kuvaajiin.

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ

MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskellaan yhtälöiden ratkaisemista, yhtälöiden muodostamista sekä polynomilaskentaa ja lukujonojen alkeita.

MAB03 Geometria (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskellaan kuvioiden yhdenmuotoisuuteen, suorakulmaiseen kolmioon sekä tasokuvioiden ja kappaleiden pinta-aloihin ja tilavuuksiin liittyviä asioita.

MAB04 Matemaattisia malleja (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskellaan lineaarisen ja eksponentiaalisen mallien perusteet ja käyttämään malleja matematiikan sovelluksiin sekä opitaan tarkastelemaan mallien toimivuutta.

MAB05 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskellaan tilastomatematiikan ja todennäköisyyslaskennan keskeisiä asioita esim. tilastoaineiston tunnuslukujen määrittäminen, korrelaatio, yhteenlasku- ja kertolaskusäännöt ja erilaisia todennäköisyyslaskennan malleja.

MAB06 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeiset sisällöt ovat suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen, indeksi, korkokäsite, yksinkertainen korko, verotus ja valuutat.

MAB07 Talousmatematiikka (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus, talletukset ja lainat sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit

MAB08 Matemaattinen analyysi (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla tutkitaan funktion muutosnopeutta derivaatan avulla, funktion kasvamista ja vähenemistä sekä ääriarvoja ja ratkaistaan näihin liittyviä ongelmia.

MAB09 Tilastot ja todennäköisyys 2 (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta), toistokoe, binomijakauma, luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

MBK10 Lyhyen matematiikan kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on saada kokonaiskäsitys lyhyen matematiikan oppimäärästä ja antaa eväitä yo-kirjoituksia varten. Syvennetään lyhyen matematiikan osaamista.

MBK11 Matematiikan ja luonnontieteiden ohjelmistot, (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Käytetään monipuolisesti erilaisia matematiikassa ja luonnontieteissä hyödynnettäviä ohjelmistoja. Syvennetään Abitti-järjestelmän ohjelmistojen käytön hallintaa.

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1 (3 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat polynomifunktiot ja -yhtälöt sekä polynomiepäyhtälöt ja 2. asteen yhtälön ratkaisukaava. Tutustutaan polynomien tuloon, tekijöihin ja binomikaavoihin, potenssifunktioihin ja potenssiyhtälöihin, rationaalifunktioihin ja -yhtälöihin, sekä juurifunktioihin ja -yhtälöihin.

MAA03 Geometria (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus, kolmioiden sini- ja kosinilause, monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen, sekä ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria. Avaruusgeometrian aiheista tutustutaan suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen

MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit (3 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat käyrän, suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt, yhtälöryhmät, suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus, itseisarvoyhtälö sekä pisteen etäisyys suorasta.

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat yksikköympyrä, suunnattu kulma ja radiaani, sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuus ominaisuuksineen sekä sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen. Tutustutaan murtopotensseihin ja juurilausekkeisiin, eksponenttifunktioihin ja -yhtälöihin, logaritmin määritelmään ja logaritmin laskusääntöihin sekä logaritmifunktioihin ja -yhtälöihin.

MAA06 Derivaatta (3 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta sekä polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat, sini- ja kosinifunktioiden ja eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat. Tutustutaan tulon ja osamäärän derivaattaan, yhdistettyyn funktioon ja sen derivaattaan. Olennainen aihe on funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen derivaatan avulla.

MAA07 Integraalilaskenta (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi, määrätty integraali, suorakaidesääntö sekä pinta-alan ja tilavuuden laskeminen integraalilaskennan keinoin.

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat diskreetit tilastolliset jakaumat ja tilastolliset tunnusluvut, kombinatoriset menetelmät, todennäköisyyden käsite ja siihen liittyvät laskusäännöt, erilaiset todennäköisyysjakaumat ja niiden käsitteleminen digitaalisesti erilaisten ohjelmistojen avulla.

MAA09 Talousmatematiikka (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut. Opintojaksolla käsitellään taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, lukujonoja ja summia hyödyntäen.

MAA10 3D-Geometria (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa, piste- ja ristitulo, sekä piste, suora, taso ja kulma avaruudessa. Harjoitellaan yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa. Tutustutaan kahden muuttujan funktioon ja pintaan avaruudessa.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat algoritmisen ajattelun peruskäsitteet, vuokaavio, yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi. Tutustutaan konnektiiveihin ja totuusarvoihin, sekä kokonaislukujen jaollisuuteen, jakoyhtälöön ja kongruenssiin.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat paloittain määritelty funktio, funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleiset ominaisuudet, käänteisfunktio, funktioiden raja-arvot äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen.

MAK13 Pitkän matematiikan kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, Vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Pitkän matematiikan sisältöjen kertaus.

MAK14 Pitkän matematiikan ohjelmistot (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Käytetään monipuolisesti erilaisia matematiikassa hyödynnettäviä ohjelmistoja. Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat pitkän matematiikan aiheiden oppimista.

MAK15 Matematiikan ja luonnontieteiden ohjelmistot (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Käytetään monipuolisesti erilaisia matematiikassa ja luonnontieteissä hyödynnettäviä ohjelmistoja. Syvennetään Abitti-järjestelmän ohjelmistojen käytön hallintaa.

BIOLOGIA

BI01 Elämä ja evoluutio (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Opintojaksolla perehdytään myös perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviin mekanismeihin.

BI02 Ekologian perusteet (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, 2/3 (lv. 25–26), numeroarvosana.

Opintojakso tarkastelee luonnon monimuotoisuutta, lajien välisiä suhteita, aineiden kiertoa ja energian virtausta ekosysteemeissä.

BI03 Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, 2/3 (lv. 25–26), numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään ympäristöongelmiin ja niiden ratkaisukeinoihin sekä suoritetaan pienimuotoinen ympäristön tilaa koskeva tutkimus.

BI04 Solu ja perinnöllisyys (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään solun rakenteeseen sekä toimintaan ja opetellaan mikroskopiointia. Opintojaksolla tarkastellaan solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita sekä geenimutaatioita.

BI05 Ihmisen biologia (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Aiheena ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen.

BI06 Biotekniikka ja sen sovellukset (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestäväen kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Tätä ennen kannattaa suorittaa opintojakso BI04 Solu ja perinnöllisyys.

BIK07 Tutkiva biologia (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, Vuositaso 2/3, 3/3, suoritusmerkintä.

Syvennetään lukion biologian peruskäsitteiden hallintaa toiminnallisten työtapojen avulla. Tavoitteena on ymmärtää, soveltaa, analysoida sekä havainnollistaa että esittää biologista tietoa solutasolta aina kokonaiseen ekosysteemeihin saakka. Opintojakso parantaa myös valmiuksia biologian ylioppilastutkintoon valmistautuville.

BIK08 Biologian kertaus (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, Vuositaso 2/3, 3/3, suoritusmerkintä.

Tavoitteena on kerrata lukion biologian opintojaksojen keskeisimmät käsitteet ja sisällöt moduulien 1-6 osalta. Opintojakson sisältöä laadittaessa otetaan huomioon opiskelijoiden tavoitteet ja tarpeet. Biologian kertaus-opintojaksolla harjoitellaan erilaisiin yo-kirjoitusten tehtävätyyppeihin vastaamista.

MAANTIEDE

GE01 Maailma muutoksessa (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

GE02 Sininen planeetta (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3 tai 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä, kuten maanjäristyksiä, tulivuoritoimintaa, tuulia, veden kiertokulkua, eroosiota ja rapautumista, ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet sekä riskien hallinta.

GE03 Yhteinen maailma (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä, kuten väestönkasvua, asutuksen jakautumista, muuttoliikkeitä, kaupungistumista, kulttuurien moninaisuutta ja ihmisoikeuksien toteutumista. Opintojaksolla käsitellään myös teollisuutta ja energiaratkaisuja sekä ihmisten liikkumista ja globaalia taloutta. Opintojakso perehdyttää maantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

GE04 Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakso perehdyttää aiemmillä kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksolla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

GEK05 Maantieteilijän työvälineet (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. vuositaso 2/3, 3/3, suoritusmerkintä.

Itsenäisesti suoritettava opintojakso verkossa. Tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijaa geomedian käytössä. Opintojakso antaa myös valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Keskeisintä sisältöä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot, joista on erityisesti hyötyä maantieteen kirjoituksiin valmistautuville.

GEK06 Maantieteen kertaus (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, Vuositaso 2/3 tai 3/3, suoritusmerkintä

Tavoitteena on kerrata lukion maantiedon opintojaksojen keskeisimmät käsitteet ja sisällöt opintojaksojen 1-4 osalta. Opintojakson sisältöä laadittaessa otetaan huomioon opiskelijoiden tavoitteet ja tarpeet. Maantieteen kertaus-opintojaksolla harjoitellaan erilaisiin yo-kirjoitusten tehtävätyyppeihin vastaamista.

FYSIIKKA

FY01 Fysiikka luonnontieteenä (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisinä sisältöinä ovat käsitteet suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä. Opintojaksolla tutustutaan mittaamiseen ja tulosten esittämiseen. Suunnitellaan ja toteutetaan yksinkertaisen kokeellisen tutkimus.

FY02 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla käsitellään energiaa, sen tuotantoa, ympäristövaikutuksia ja siihen liittyviä suureita.

FY03 Energia ja lämpö (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Keskeisinä sisältöinä ovat mekaniikan puolelta vuorovaikutus, voima ja mekaaninen työ. Lämpöopinä käsitellään termodynaamisia systeemiä ja sen tilaan liittyviä suureita. Energian säilyminen, lämpölaajeneminen ja olomuodon muutokset tulevat tutuiksi.

FY04 Voima ja liike (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisinä sisältöinä ovat suoraviivainen liike, vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait ja voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö. Lisäksi tutustutaan mekaaniseen energiaan, sen säilymiseen ja suureisiin liikemääriin ja impulssi törmäystilanteiden kautta.

FY05 Jaksollinen liike ja aallot (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat momentti, tasapainotilanteet, tasainen ympyräliike, gravitaatiolaki ja planetaarinen liike, jaksollinen liike ja värähtelyliike, mekaaniset aallot ja aaltoilmiöt, sekä ääni.

FY06 Sähkö (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat jännite ja sähkövirta, virtapiirit ja erilaiset kytkennät, muut sähköön liittyvät ilmiöt, sähköturvallisuus, sekä homogeeniset sähkökentät.

FY07 Sähkömagnetismi ja valo (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä, magneettikentän vaikutukset ja sovellukset, sähkömagneettinen induktio ja sen sovellukset, vaihtovirta, sekä valo ja siihen liittyvät fysikaaliset ilmiöt.

FY08 Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kvanttimekaniikka ja sen ilmiöt, ydinfysiikan ja hiukkasfysiikan perusteet.

FYK09 Fysiikan kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla kerrataan fysiikan keskeisiä asioita ja valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

FYK10 Fysiikan tutkimukset ja mittaukset (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tarkoituksena on tutustua fysiikan kokeelliseen luonteeseen tekemällä erilaisia tutkimuksia ja mittauksia. Syvennetään kokeellisuuden avulla fysiikan eri osa-alueiden ymmärrystä.

KEMIA

KE01 Kemia ja minä (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan kokeellisena luonnontieteenä, erilaiset aineet ja seokset ja niiden turvallisuus arjen valinnoissa.

KE02 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemian merkitykseen kestävästä elämäntavan edistämisessä ja aineen rakenteiden kemiallinen esittäminen ja sen vaikutus aineen ominaisuuksiin.

KE03 Molekyylit ja mallit (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat erilaiset orgaanisen kemian yhdisteet, niiden tunnistaminen, nimeäminen ja niiden ominaisuuksien ja reaktioiden ennustaminen. liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi, kvanttimekaaninen atomimalli.

KE04 Kemiallinen reaktio (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kemialliset reaktiot, niiden ilmaisu ja tulkitseminen reaktioyhtälöiden avulla, reaktioyhtälöiden laskennallinen käyttö, sekä erilaiset reaktiotyypit.

KE05 Kemiallinen energia (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat reaktioiden energiamuutokset eri tavoin käsiteltyinä, sekä hapettumis- pelkistymisreaktiot ja niiden sovellukset.

KE06 Kemiallinen tasapaino (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat erilaiset tasapainoreaktiot, hapot ja emäkset, sekä reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät.

KEK07 Kokeellinen kemia (1 op). Viimeisen kerran lv. 25–26

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3 suoritusmerkintä.

Opintojaksolla syvennetään kemian ymmärrystä kokeellisen työskentelyn avulla. Harjoitellaan kokeellista työskentelyä, töiden suunnittelua ja niiden tulosten tulkitsemista.

KEK08 Kemian kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Lukion kemian oppimäärän kertaus ja ymmärryksen syventäminen. Ylioppilaskokeessa tarvittavien taitojen vahvistaminen.

KEK09 Kokeellinen työskentely kemiassa (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla syvennetään kemian ymmärrystä kokeellisen työskentelyn avulla. Harjoitellaan kokeellista työskentelyä, töiden suunnittelua ja niiden tulosten tulkitsemista.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO**UE01 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (2 op)**

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat uskonnon määrittely ja keskeiset piirteet, maailman uskontotilanne, uskon ja tieteen suhde sekä Lähi-idässä syntyneet uskonnot (juutalaisuus, kristinusko, islam). Suositellaan suoritettavaksi ennen muita uskonnon opintojaksoja.

UE02 Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla perehdytään kristinuskon asemaan, vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa sekä erilaisiin muotoihin eri puolilla maailmaa. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä liikkeitä, ekumeniaa ja uskontodialogia sekä kristinuskon vastauksia ympäristökysymyksiin ja muihin ajankohtaisiin aiheisiin.

UE03 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla tutustutaan Aasiassa syntyneisiin uskontoihin (hindulaisuus, buddhalaisuus, jainalaisuus, sikhiläisyys, Kiinan uskonnot, shintolaisuus) sekä luonnon uskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

UE04 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat Suomen uskontohistoria, nykypäivän uskonnollisuus ja uskonnottomuus, uskontoihin liittyvä lainsäädäntö sekä uskonnon merkitys ja näkyvyys yhteiskunnan eri osa-alueilla.

UE05 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla käsitellään uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin suhdetta ja vuorovaikutusta. Pohditaan, miten eri uskonnot ovat käyttäneet symboleita ja taiteen eri muotoja ilmaistakseen kertomustensa ja opetustensa sisältöä, ja toisaalta kuinka uskonnot ovat vaikuttaneet maalliseen taiteeseen ja populaarikulttuuriin.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan uskonnollisia teemoja, symboleita ja myyttejä perinteisestä taiteesta, nykyaikaisesta taiteesta ja populaarikulttuurista.

UE06 Uskonto, tiede, media (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta. Opiskelija tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa. Opiskelija osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä ja kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

ET01 Minä ja hyvä elämä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat hyvä elämä ja sen osatekijät, olemassaolon peruskysymysten pohtiminen, erilaiset ihmiskäsitykset sekä oma identiteetti.

ET02 Minä ja yhteiskunta (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu, median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka, yhteiskunnan arvot ja aatteet, ihmisoikeudet ja globaali oikeudenmukaisuus, yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden lähtökohdat sekä kestävä tulevaisuus.

ET03 kulttuurit (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kulttuurin merkitys yksilön elämässä, kulttuurinen moninaisuus, kulttuuriperintö, kulttuuria koskeva tutkimus sekä yhdenvertaisuus ja syrjintä.

ET04 Katsomukset (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat erilaisten katsomusten määrittely, muotoutuminen ja merkitys. Lisäksi tarkastellaan omaa elämäkatsomusta yleisen katsomushistorian näkökulmasta.

ET05 Uskonnot ja uskonottomuus (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suurten maailmanuskontojen keskeiset piirteet, uskonottomien katsomusten yleiset piirteet sekä uskonnon ja uskonottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä.

ET06 Tulevaisuus (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opiskelija perehtyy tulevaisuuden tutkimukseen, erilaisiin tulevaisuuden skenaarioihin. Digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka tulevat tutuiksi. Keskeisinä sisältöinä myös tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana.

FILOSOFIA

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opiskelija tutustuu filosofiaan, filosofiseen kysymyksenasetteluun sekä ajatteluun filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa. Tavoitteena on kehittää johdonmukaista argumentaatiota ja pätevän päättelyn perusteita.

FI02 Etiikka (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opiskelija perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin, osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron. Opintojaksolla opiskelija oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla.

FI03 Yhteiskuntafilosofia (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opiskelija perehtyy yhteiskuntasopimusteorioihin, vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muotoihin. Keskeisiä sisältöjä ovat myös ihmisoikeudet, oikeusvaltion periaate, demokratia ja yhteisöllisyys sekä poliittiset ideologiat.

FI04 Totuus (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opiskelija tutustuu olemassaoloon, tietoon ja totuuteen filosofian tutkimuskohteina. Opintojaksolla tarkastellaan myös tieteen filosofiaan liittyviä kysymyksiä.

PSYKOLOGIA

PS01 Toimiva ja oppiva ihminen (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Suoritettava ennen muita psykologian opintoja. Opintojaksolla tarkastellaan ihmisen toimintaa psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi perehdytään psykologiseen tutkimukseen sekä oppimiseen opiskelijan oman oppimisen näkökulmasta.

PS02 Kehittyvä ihminen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat ihmisen kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus, kehityspsykologinen tutkimus, hermoston kehitys, identiteettikehitys sekä tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisten taitojen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa.

PS03 Tietoa käsittelevä ihminen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat aivojen rakenne ja toiminta, ihmisen tiedonkäsittelyn yleiset periaatteet, havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti, kieli, päätöksenteko sekä kognitiivisen ja neuropsykologisen tutkimuksen perusteet.

PS04 Tunteet ja mielenterveys (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat ihmisen psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen, mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito sekä tunteiden synty, säätely ja merkitys.

PS05 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla käsitellään laaja-alaisesti persoonallisuutta ja muita yksilöllisiä eroja, erityisesti älykkyyttä ja luovuutta. Yhteisöllisyyttä tarkastellaan sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin näkökulmasta.

PS06 Psykologian kertaus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opiskelija kertaava lukion psykologian oppimäärän keskeiset käsitteet ja teoriat, osaa soveltaa niitä sekä ymmärtää psykologisen tutkimuksen kulun.

PSK07 Johdatus psykologiseen tutkimukseen (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla opiskelija tunnistaa arkiajattelun ja tieteellisen ajattelun eroja, oppii tuntemaan psykologiseen tutkimukseen liittyviä periaatteita ja käsitteitä sekä vaiheita, arvioimaan kriittisesti tieteellistä tutkimusta sekä harjoittelee pienimuotoisen psykologisen tutkimuksen tekemistä.

PSK08 Motivaatio ja oppimisen taidot (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat oma elämänhallinta, motivaatio ja oppimisen taidot. Opintojaksolla on mahdollisuus pohtia ja kehittää näitä osa-alueita erilaisten käytännön harjoitteiden kautta.

HISTORIA

HI01 Ihminen, ympäristö ja historia (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuurissa. Opintojaksolla tutustutaan yhteiskunnallistaloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan. Tavoitteena oppia hahmottamaan koko historian rakenne ja keskeiset aikakaudet. Lisäksi harjoitellaan historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä ja opitaan arvioimaan lähteitä kriittisesti. Suositellaan suoritettavan ensimmäisenä.

HI02 Kansainväliset suhteet (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Kansainvälisen politiikan opintojakso, jossa tapahtumia tarkastellaan taloudellisen ja ideologisen viitetaustan avulla. Ajallinen painopiste on 1900-luvulla. Opintojaksolla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja.

HI03 Itsenäisen Suomen historia (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakso käsittelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja 1800-luvulta nykypäivään. Suomen historia nähdään osana eurooppalaista ja kansainvälistä viitekehystä. Opintojaksolla pohditaan myös historiallisten käännekohtien erilaisia tulkintoja ja historian käyttöä politiikan välineenä. Perehdytään historiallisiin lähteisiin.

HI04 Eurooppalainen ihminen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla käsitellään eurooppalaista aate- ja kulttuurihistoriaa antiikista nykypäivään. Tutustutaan keskeisiin länsimaisen kulttuurin saavutuksiin. Keskeistä sisältöä ovat ihmiskäsitys, ihmisoikeudet, tieteen historia ja aikakausien taidevirtaukset. Perehdytään tarkemmin myös länsimaisen yhteiskunta-ajattelun muotoutumiseen.

HI05 Ruotsi itämaasta Suomeksi (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Suomen historian opintojakso tarkastelee maamme kehitystä osana Itämeren aluetta esihistoriasta autonomiaan asti. Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi myös arjen historiaan elämäntapaa, elinkeinoja sekä yksilöitä ja yhteisöjä tarkastelemalla. Tavoitteena on oppia, keitä me suomalaiset oikein olemme ja miten rikas kulttuuriperintö meillä on. Opintojaksolla paljon erilaisia harjoituksia.

HI06 Maailman kulttuurit kohtaavat (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakso käsittelee kulttuurien kohtaamista ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä sitä, minkälainen merkitys tällä vuorovaikutuksella on ollut. Tutustutaan opiskelijoiden valintojen mukaan mm. islamilaisten, afrikkalaisten, kiinalaisten, japanilaisten, korealaisten, amerikkalaisten, australialaisten ja arktisten alueiden ihmisten maailmankuvaan ja elämäntapoihin. Opitaan kulttuurien kohtaamiseen liittyvä keskeinen käsitteistö.

HIK07 Maailmantilanne nyt, 2 op

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla seurataan päivittäistä uutismateriaalia ja analysoidaan maailmanpolitiikkaa sekä opitaan mediakriittisyyttä. Opintojakso tukee myös viestintäopintoja. Eryityisesti kiinnitetään huomiota suurvaltojen välisiin suhteisiin sekä etsitään uutistapahtumille taustoja. Pohditaan myös median roolia uutisvälilyksessä. Opintojaksolla on keskeistä tiedon luotettavuuden arviointi.

YHTEISKUNTAOPPI

YH01 Suomalainen yhteiskunta (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Valtio-opin ja yhteiskuntapolitiikan opintojakso, jonka tavoite on yhteiskunnan peruskäsitteiden ymmärtäminen. Yhteiskuntaa lähestytään nuoren kansalaisen kannalta. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia ja ihmisoikeudet ja lisäksi pohditaan mm. valtaa ja vaikuttamista. Opintojaksolla seurataan ajankohtaista poliittista keskustelua ja päätöksentekoa eri tasoilla esim. kuntatasolla.

YH02 Taloustieto (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opintojakson tavoitteena on oppia ymmärtämään talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostua seuraamaan niitä. Käsitellään kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat ja tulkitaan talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita. Lisäksi opiskellaan työnteon ja yrittäjyyden merkitystä taloudessa ja yhteiskunnassa. Opintojaksolla tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen.

YH03 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla käsitellään laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä sekä eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista. Euroopan unionin toiminta on keskeinen osa opintojaksoa. Tavoitteena on osata eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja. Opintojaksolla käsitellään myös kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

YH04 Lakitieto (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Suomen oikeusjärjestys ja sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa, tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin. Lisäksi opiskelija oppii erittelemään oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioimaan siinä esitettyjä näkemyksiä.

YHK05 Ajankohtainen yhteiskuntaoppi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on oppia seuraamaan ja analysoimaan poliittista keskustelua. Opintojakso tukee myös viestintäopintoja. Opintojaksolla tarkastellaan maamme ajankohtaista poliittista tilannetta sekä tämän päivän haasteita ja ongelmia. Opintojaksolla seurataan päivittäistä uutismateriaalia sekä etsitään tapahtumille taustoja. Pohditaan myös median roolia uutisvälityksessä. Syvennetään aiemmilla opintojaksoilla opittuja asioita.

YHK06 Turvallisuuspolitiikka (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2–3/3, suoritusmerkintä

Tavoitteena opintojaksolla on perehtyä laajasti maamme turvallisuuspolitiikkaan esim. ulkopoliittikkaan ja maanpuolustukseen. Pohditaan niin sisäisen kuin ulkoisen turvallisuuden uhkakuvia ja kriisivarautumista. Opintojaksoksi voidaan hyväksi lukea maanpuolustuskoulutuksen lukiolaisille järjestämä kurssi tai vastaava kansalaisen turvakurssi.

YHK07 Yrittämisen maailma (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä

Opintojaksolla käsitellään yrittämistä, yrittäjän ammattia ja yrityksen toimintaa. ”Perustetaan” oma yritys tai tehdään yrittäjämäinen projekti. Käydään läpi mm. liikeideaan, sidosryhmiin, markkinointiin ja johtamiseen liittyviä asioita. Korostetaan omaa luovuutta. Opintojakson aikana seurataan myös ajankohtaista talouselämää.

YHK08 Tekijä on sankari! – yrittäjyyttä käytännössä (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä

Opintojaksolla työskennellään yksin tai yhdessä. Luodaan oma yritysidea ja kokeillaan sitä käytännössä esim. kesätyöyrittäjyyden kautta. Kurssille voi osallistua, vaikkei yritysidea vielä olisi. Asenne ratkaisee. Toteutus tapahtuu yhteistuotantona eri toimijoiden kanssa. Pohjavaatimuksena opintojaksolle on Viitasaaren lukion koulukohtainen yrittäjyysopintojakso YHK07, 4H yrittäjyyskurssi tai vastaava.

MUSIIKKI

MU01 Intro – kaikki soimaan (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla pohditaan musiikin merkityksiä yhdessä musisoiden, kuunnellen ja keskustellen. Harjoitellaan eri soitinten perustaitoja ja kiinnitetään huomiota hyvään äänenkäyttötapaan. Soitetaan ja kuunnellaan monipuolisesti eri aikakausien musiikkia. Tutustutaan paikalliseen musiikkitarjontaan käymällä konsertissa mahdollisuuksien mukaan.

MU02 Syke – soiva ilmaisu (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla syvennetään yhteissoittotaitoja monipuolisen musisoinnin avulla. Opiskellaan soittaen, laulaen, kuunnellen ja keskustellen. Tutustutaan suomalaisen ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin.

MU03 Genre – globaali uteliaisuus (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, numeroarvosana.

Keskeisiä sisältöjä ovat: Tutustuminen opiskelijalle itselleen uusiin musiikinlajeihin ja musiikkikulttuureihin. Monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa. Opintojaksolla voidaan tutustua syvemmin johonkin tai joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin opiskelijoiden ja opettajan yhteisen suunnitelman mukaan.

MU04 Demo – luovasti yhdessä (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteiden välisessä prosessissa, ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.

Keskeisiä sisältöjä ovat moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu, ja musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa, yhteys tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen.

Koulukohtaiset musiikin opintojaksot lukuun ottamatta lukiodiplomia arvioidaan suoritettu/hylätty näytön ja läsnäolon perusteella.

MUK05 Musiikkiprojekti ja esiintyminen 1 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson alussa suunnitellaan opiskelijalähtöisesti musiikillinen kokonaisuus, jota opintojaksolla lähdetään toteuttamaan käyttäen opiskelijoiden aiemmin hankkimia tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin tai taiteiden välinen projekti.

MUK06 Musiikkiprojekti ja esiintyminen 2 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson alussa suunnitellaan opiskelijalähtöisesti musiikillinen kokonaisuus, jota opintojaksolla lähdetään toteuttamaan käyttäen opiskelijoiden aiemmin hankkimia tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin tai taiteiden välinen projekti.

MUK07 Musiikkiopiston perustason päättötodistus ja esiintyminen (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson opiskelija saa suoritetuksi musiikkiopiston perustason päättötodistuksella ja yhdessä koulun juhlassa esiintymisellä. Kopio päättötodistuksesta toimitetaan ensin musiikin lehtorille, sen jälkeen rehtorille.

MUK09 Muualla suoritettut musiikkiopinnot 1 (2 op)

MUK10 Muualla suoritettut musiikkiopinnot 2 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

suoritusmerkinnän opiskelija saa, kun on suorittanut lukion ulkopuolisia musiikinopintoja, esim. musiikin perusteiden tai instrumentin tasosuorituksia. Kopio opintorekisteriotteesta toimitetaan ensin musiikin lehtorille, sen jälkeen rehtorille.

MUK11 Musiikkiprojekti ja esiintyminen 3 (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson alussa suunnitellaan opiskelijälähtöisesti musiikillinen kokonaisuus, jota opintojaksolla lähdetään toteuttamaan käyttäen opiskelijoiden aiemmin hankkimia tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin tai taiteiden välinen projekti.

MUK12 Kitaransoiton perusteet (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Tutustuminen kitaransoiton perusteisiin. Opetus järjestetään vierailevan opettajan opetussuunnitelman mukaan lukujärjestyksen ulkopuolella yhteistyössä musiikkiopiston kanssa. Opintojakso voidaan toteuttaa oman opettajan opettamana.

MUK13 Pianonsoitto (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla tutustutaan vapaan säestyksen perusteisiin käyden läpi erilaisia tyyllilajeja ja niihin sopivia säestystapoja, opiskelija oppii esim. säestämään lauluja, soittamaan melodioita ja oman mielenkiintonsa mukaan myös improvisoimaan. Ryhmäkoko maks. 5 opiskelijaa

MUK14 Bändisoiton perusteet (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Kerrataan ja syvennetään eri soitinten soittotaitoa opiskelijan lähtötaso huomioiden

MUK15 Laulu ja äänenkäyttö (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Tavoitteena on kehittää opiskelijan äänenkäyttöä. Opetus järjestetään lukion oman opettajan ohjaamana tai tarvittaessa joinain vuosina vierailevan opettajan opetussuunnitelman mukaan lukujärjestyksen ulkopuolella.

MUK16 Musiikkitekniologia (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Tavoitteena on musiikkitekniologian hyödyntäminen sovituksessa ja säveltämisessä, nuottien kirjoittamisessa, musiikin äänittämisessä, soittamisessa/laulamissa ja harjoittelussa.

MUK17 Tapahtumatuotanto (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu musiikkitapahtuman, esim. konsertin järjestelyihin (mm. valojen tekeminen, musiikin miksaaminen, lavajärjestelyt ja roudaaminen jne.). Opintojakso järjestetään lukujärjestyksen ulkopuolella ja voidaan tehdä yhteistyössä esimerkiksi Musiikin ajan ja/tai musiikkiopiston kanssa.

KUVATAIDE

KU01 Omat kuvat, jaetut kulttuurit (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskelija tutustuu visuaalisen kulttuurin sisältöihin ja perusteisiin sekä ilmaisee itseään kuvataiteen keinoin hyödyntäen erilaisia välineitä, materiaaleja ja teknologioita. Virikkeinä toimivat itselle merkitykselliset kuvat ja kokemukset sekä visuaalisen kuvakulttuurin esimerkit.

KU02 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3 (valitse KU02 tai MU02), numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskelija tutustuu rakennettuun ja luonnonympäristöön sekä muotoiluun esteettisyyden, estetiikan ja ekologisuuden näkökulmasta. Kuvailmaisun lähtökohtana ovat opiskelijoiden omat ja ympäristön kuvat.

KU03 Kuva viestii ja vaikuttaa (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla. Tavoitteena on, että opiskelija syventää kuvallisen viestinnän osaamistaan sekä tieto- ja viestintäteknologisia taitojaan. Opiskelija ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa tutkien ja harjoitellen niiden käyttöä.

KU04 Taiteen monet maailmat (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla opiskelija pääsee syventämään kuvailmaisun taitojaan, tutkimaan eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettua taidetta sekä liittämään teoksiaan itselleen merkityksellisiin kulttuurisiin, yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin.

KUK05 Piirustus ja maalaus, 2 op

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla opiskelija pääsee kehittämään ja syventämään omaa kuvallista ilmaisuaan erilaisilla piirustus- ja maalaustekniikoilla. Opiskelija tutkii muodon ja kuvan syntyä valon ja varjon vuorovaikutuksessa. Kuvailmaisun pohjana voi olla havaintopiirustus ja omat mielikuvat.

KUK06 Plastinen sommittelu, 2 op

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on perehtyä kolmiulotteiseen ilmaisuun kehittämällä kolmiulotteisen muodon ja tilan hahmottamista sekä rakentamista. Opintojakson aikana ideoidaan, suunnitellaan ja valmistetaan erilaisista materiaaleista kolmiulotteisia teoksia.

KUK07 Kokeileva kuvataide, 2 op

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on tutustua kokeilevasti ja luovasti taiteen tekemiseen sekä syventää omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Opiskelija kehittää omaa taiteellista ilmaisuaan, luovuuttaan ja teknistä osaamistaan sekä kokeilee luovasti erilaisia työskentelymenetelmiä ja välineitä. Työskentelyn lähtökohtana ovat opiskelijan omat tavoitteet ja toiveet.

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamisen pohjana ovat kahdeksan opintopisteen laajuiset kuvataiteen lukio-opinnot. Opintojaksolla opiskelija antaa erityisen näytön osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Aiheet ja sisällöt vaihtelevat vuosittain ja ovat valtakunnallisia. Kuvataiteen lukiodiplomi koostuu teoksesta ja portfolioista.

LIIKUNTA

LI01 Oppiva liikkuja (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Tällä opintojaksolla liikutaan monipuolisesti vuodenaajat ja paikalliset olosuhteet huomioiden yhdessä toisten oppilaiden kanssa.

LI02 Aktiivinen elämä (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla arvioidaan ja kehitetään omia fyysisen kunnon ominaisuuksia huomioiden myös liikkuvuus ja kehonhuolto. Ominaisuuksia kehitetään yhdessä muiden liikuntaryhmäläisten kanssa.

LI03 Uudet mahdollisuudet (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 1(2,3)/3, numeroarvosana.

Opintojaksolla syvennetään pakollisella opintojaksolla opittuja liikuntataitoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin. Opintojaksoa suunnitellaan ja toteutetaan vuorovaikutuksessa ryhmän muiden oppilaiden kanssa.

LI04 Yhdessä liikkuen (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Ryhmä valitsee yhdessä liikunnallisen teeman (esim. palloilu, luontoliikunta), jonka suunnitteluun ja toteutukseen he osallistuvat yhdessä opettajan kanssa.

LI05 Virkistystä liikunnasta (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3(1,2)/3, numeroarvosana.

Opiskelija arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi. Opiskelija ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä ja osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.

LIK06 Tanssi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Tämä opintojakso pitää sisällään vanhojen tanssien suunnittelun, harjoittelun ja toteutuksen opiskelijoiden toiveiden pohjalta.

LIK07 Luontoliikunta (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä retki luontoon sisältäen esimerkiksi vaellusta, telttailua tai melontaa. Opintojakso toteutetaan normaalin kouluajan ulkopuolella. Opintojakso toteutetaan vähintään joka toinen lukuvuosi. Opintojakson kustannuksiin liittyy omavastuu.

LIK08 Rinne (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla harjoitellaan rinnelajien perustaitoja ja välinehallintaa Viitasaaren Sahiksella, sekä toteuttaen päiväretki lähiseudun laskettelurinteisiin. Opintojakso ajoittuu iltoihin ja viikonloppuun. Opintojakso toteutetaan ainakin joka toinen lukuvuosi. Opintojakson kustannuksiin liittyy omavastuu.

LIK09 Itsenäinen harjoittelu 1 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK10 Itsenäinen harjoittelu 2 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK11 Itsenäinen harjoittelu 3 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK12 Itsenäinen harjoittelu 4 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 2/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK13 Itsenäinen harjoittelu 5 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK14 Itsenäinen harjoittelu 6 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK15 Itsenäinen harjoittelu 7 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 3/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LIK16 Itsenäinen harjoittelu 8 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Tällä opintojaksolla opiskelija suunnittelee opettajan ohjauksessa oman harjoitustavoitteen pohjalta liikuntaohjelman, jonka hän toteuttaa.

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa ja pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

TERVEYSTIETO

TE01 Terveys voimavarana (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 1/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat terveyttä määrittävät tekijät ja niiden vaikutusmekanismit, terveyttä ja elintapoja selittävät sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit sekä terveyskulttuuriset ilmiöt. Lisäksi opintojaksolla perehdytään terveyttä edistäviin elintapoihin, seksuaaliterveyteen sekä mielenterveyttä suojaaviin ja kuormittaviin tekijöihin.

TE02 Terveys ja ympäristö (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta, ympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä mielihyvään ja riippuvuuteen vaikuttavat tekijät.

TE03 Terveys ja yhteiskunta (2 op)

Valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, numeroarvosana.

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina, sairaudet ja hoito, eettiset kysymykset.

OPINTO-OHJAUS

OP01 Minä opiskelijana (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositasot 1–3/3, suoritusmerkintä.

Opinto-ohjauksen pakollisen opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu opiskelutaitoihin, omien vahvuuksien kartoittamiseen, lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon.

OP02 jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op)

Pakollinen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson keskeisinä teemoina ovat jatko-opinnot ja työelämätaidot. Opintojakson tavoitteena on pystyä tekemään pitkän tähtäimen suunnitelmia oman tulevaisuutensa eteen.

OPK03 Asenteella töihin! (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1–3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla opiskelija tutustuu vahvuksiinsa, saa perustietoa työn hakemisesta ja työelämän pelisäännöistä. Asenteella töihin! –opintojakso sisältää kolme osiota: Mikä minusta tulee isona, Onnistun työhaussa ja Askel työelämään.

TEEMAOPINNOT

TOK01 Hyvinvointi (2 op)

Valinnainen koulukohtainen opintojakso, vuositaso 1/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää omaa hyvinvointia ja opinnoissa jaksamista tukevia keinoja. Tarjolla Viitasaaren lukiossa.

Keskeisiä sisältöjä ovat levon, ravinnon, ihmissuhteiden ja liikunnan merkitys hyvinvoinnille, minäkuvan ja itsetunnon merkitys hyvinvoinnille, stressinhallinta ja rentoutuminen, luova ilmaisu hyvinvoinnin tukemisessa. Opintojaksoon sisältyy ulkoilua.

Muita koulukohtaisia teemaopintojamme löydät paikallisesta opetussuunnitelmastamme.

<https://peda.net/viitasaari/lukio/opiskelijalle/opetussuunnitelma/opetussuunnitelma-2021/viitasaaren-lukion-opetussuunnitelma-hyvakysyty08052025.pdf>

KÄSITYÖ

KÄK01 Minun tyylini (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteena on syventää jo aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Mietitään omaa tyyliä ja suunnitellaan sen pohjalta persoonallinen vaate tai asuste, joka valmistetaan opiskelijan valitsemilla tekniikoilla.

KÄK02 Väriä ja pistoja tekstiilissä (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla perehdytään värjäykseen, kankaanpainantaan, kirjontaan käsin ja koneella, joita oppilas voi hyödyntää omassa työssään valitsemallaan tavalla. Opiskelija suunnittelee ja valmistaa vapaavalintaisen käsityötuotteen valitsemillaan tekniikoilla sekä dokumentoi prosessin valitsemallaan tavalla.

KÄK03 Teknisen työn menetelmät (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opiskelija syventää omaa osaamista teknisen työn menetelmin ja tutustua käsityön teknologiseen kehitykseen. Tehtävänä tuotesuunnittelu omaan tarpeeseen, omia kiinnostuksen kohteita painottaen. Työssä on mahdollista hyödyntää erilaisia käsityön ja teknologian menetelmiä, esimerkiksi 3D tulostaminen, 3D jyrsin tai laserleikkuri.

KÄK04 Tuotesuunnittelu ja design (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Tavoitteina kädentaitojen kehittäminen, suunnittelu ja piirtäminen käsin ja CAD-ohjelmalla sekä suunnitteluun ja valmistamiseen liittyviin ongelmiin toimivan ratkaisun löytäminen ja turvalliseen työskentelyyn oppiminen. Opiskelija oppii suunnittelemaan ja valmistamaan käyttöesineen annetuista materiaaleista (puu, metalli). Tavoitteena tuotteen valmistaminen käytössä olevin konein ja laittein, raportointi ja kriittinen tarkastelu.

KÄLD3 Käsityön lukiodiplomi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3, numeroarvosana.

Käsityön lukiodiplomi edellyttää neljän opintopisteen laajuiset käsityön lukio-opinnot suoritetuiksi ennen diplomin suorittamista. Lukiodiplomissa opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan käsityössä. Opintojakso perustuu valtakunnallisesti annettuihin tehtävävaihtoehtoihin. Lukiodiplomi muodostuu käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfolioista.

TIETOTEKNIikka

TTK01 Tietotekniikan perusteet (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1/3, suorituserkintä.

Oman tietokoneen käyttö ja ylläpito. Lukio-opintoihin tarvittavien tietoteknisten välineiden hallinta ja harjoittelu. Monipuolinen tietoverkkojen, oppimislustojen ja resurssien opettelu. Sähköisissä ylioppilaskirjoituksissa ja lukio-opinnoissa tarvittavien oppimislustojen ja ohjelmien opettelu.

ILMAISUTAITO

ITK01 Ilmaisutaidon ABC (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, suorituserkintä.

Keskeiset sisällöt: Opiskelija kehittää omaa äänen, kehon ja mielen itseilmaisuaan kokonaisvaltaisesti. Opiskelija tutustuu ilmaisutaitoon sekä teatterityön osa-alueisiin, kuten kontaktiin, lavatyöskentelyyn, esillä olemiseen sekä heittäytymiseen. Kurssilla tehdään ilmaisutaidon perusharjoitteita. Opiskelu tapahtuu yksin, pareittain ja ryhmissä.

ITK02 Teatteri-ilmaisun moninaisuus (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, suorituserkintä.

Keskeiset sisällöt: Opiskelija tutustuu syvemmin itseilmaisun ja näyttelijäntyyön osa-alueisiin. Kurssilla tutustutaan myös osallistavaan ja soveltavaan teatteriin, joita ovat esimerkiksi prosessidraama ja tarinateatteri. Opiskelu tapahtuu yksin, pareittain ja ryhmissä.

ITK03 Draama paperilla (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, suorituserkintä.

Keskeiset sisällöt: Syvennetään ilmaisutaidon historian tietämystä. Harjaannutaan dramaturgian taidoissa. Syvennetään analyttisiä taitoja. Kurssilla tutkitaan teatteria läpi historian, luetaan klassisia draamoja ja analysoidaan teatterin historian vaikutusta nykyteatteriin. Kurssilla tutustutaan dramaturgian peruskäsitteistöön, harjoitellaan tekstin kirjoittamista näyttämölle sekä analysoidaan draamatekstejä ja esityksiä. Mahdollisuus teatterivierailuun. Opiskelu tapahtuu yksin, pareittain ja ryhmissä.

ITK04 Produktio (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-3/3, suorituserkintä.

Keskeiset sisällöt: Syvennetään näyttelijän työn ja esiintymisen eri osa-alueita. Kurssilla tutkitaan näyttelijäntyyötä ja esiintymistä eri näkökulmista, kuten roolin rakentamisen ja puheen ja fyysisen toiminnan suhdetta. Valmistetaan käsikirjoituksesta valmis näytelmä.

VIESTINTÄ

VMK01 Minä ja Media (2 op)

Valinnainen koulukohtainen opintojakso, vuositaso 1 / 3, suorituserkintä.

Opintojaksolla mietitään omaa suhdetta mediaan ja median roolia yhteiskunnassa sekä tarkastellaan mediaa niin tuottajan kuin vastaanottajan näkökulmasta. Kehitetään omaa mediaviestintää aiempaa monipuolisemmaksi. Tutustutaan medialainsäädäntöön ja muihin median toimintaa sääteleviin seikkoihin.

VMK02 Median valta ja mediakritiikki (2 op)

Valinnainen koulukohtainen opintojakso, vuositaso 2 / 3, suorituserkintä.

Opintojaksolla harjoitellaan viestinten, erityisesti sähköisen median, kriittistä tarkastelua. Tutustutaan median asemaan yhteiskunnassa erityisesti mielipiteen muokkaajana ja vallankäyttäjänä. Tutkitaan uutisten ja viihdeohjelmien rakenteita ja sisältöjä.

ERIKOISLINJAT

MUSIIKKILINJA

MUL01 Musiikkilinnan alkusoitto (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-2/3, suoritusmerkintä.

Tutustutaan ja syvennetään tietoja opiskelijoiden lähtötason mukaan eri musiikin tyylilajeista. Kerrataan/syvennetään tietoja seuraavista osa-alueista opiskelijoiden lähtötason mukaan: sävelet, soinnut, rytmit, musiikin merkintätavat. Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja/tai etsitään tietoa opiskelijoiden aikaisemmat tiedot ja taidot huomioiden esim. seuraavista populaarimusiikin tyylilajeista: blues, jazz, country, soul, reggae, pop, folk, rock, iskelmä ja metallimusiikki.

MUL02 Yhteismusisointi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-2/3, suoritusmerkintä.

Kerrataan ja syvennetään eri luokkainstrumenttien soittotaitoa opiskelijan lähtötaso huomioiden. Soitetaan ja lauletaan eri tyylilajien kappaleita niin, että jokainen oppilas kertaa ja syventää taitojaan seuraavissa instrumenteissa: rummut, cajon, kosketinsoittimet, kitara/sähkökitara, basso. Lisäksi käytetään opiskelijoiden kiinnostuksen ja kappaleiden mukaan mahdollisesti muita luokasta löytyviä soittimia, joiden soittoa harjoitellaan.

MUL03 Esiintyjän ilmaisu (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 1-2/3, suoritusmerkintä.

Opintojaksolla pyritään löytämään opiskelijan vahvuudet ilmaisussa ja antamaan valmiuksia erilaisten tulkitsemistapojen havaitsemiseen ja harjoittamiseen. Opintojaksolla ja harjoitellaan kokonaisvaltaista esiintymistä ottaen huomioon mm. ilmeet, eleet, esiintymistilan käytön. Keskustellaan esiintymisjännityksestä ja sen hallinnasta. Opintojaksolla voidaan valmistaa esitys ja käydä esittämässä sitä Viitasaarella eri paikoissa.

MUL04 Musiikki nuoteiksi ja talteen (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2-3/3, suoritusmerkintä.

Opetellaan tekemään itse sovituksia ja nuotteja itse valitusta kappaleesta, opiskelijan lähtötaso huomioiden. Opetellaan MuseScoren käytön perusteet, ja tehdään omista sovituksista ja/tai sävellyksistä siistit nuotit. Tutustutaan ilmaisen sekvensseriohjelman, esim. Garagebandin käyttöön ja sen tallennus- ja äänenmuokkausmahdollisuuksiin.

MUL05 Yhteissoitto ja studiotyöskentely (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2-3/3, suoritusmerkintä.

Tutustutaan studiotyöskentelyn ja äänenmuokkauksen perusteisiin. Opintojaksolla valitaan ja harjoitellaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa kappale/kappaleet, jotka käydään opintojakson loppuksi äänittämässä studiossa.

MUL06 Populaarimusiikin sävellys ja sanoitus (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositasot 1–3, suoritusmerkintä.

Opiskelija säveltää ja sanoittaa oman/omia populaarimusiikin kappaleita vierailevan opettajan opetussuunnitelman mukaan.

MUL07 Aikamatka musiikkiin (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2–3/3, suoritusmerkintä.

Sisältö, työtavat ja näyttö tarkentuvat opiskelijoiden oman mielenkiinnon mukaan. Tutustutaan vanhempaan musiikkiin esim. soittamalla, laulamalla ja/tai kuuntelemalla sitä. Opintojakson aikana voidaan esim. harjoitella vanhoja suomalaisia laulelmia ja käydä esittämässä niitä koulun ulkopuolella Viitasaarelaisille vanhuksille.

PELASTUS- JA TURVALLISUUSLINJA

Pelastus- ja turvallisuuslinjan jälkeen opiskelija on tietoinen pelastus- ja ensihoitoalan opintomahdollisuuksista ja on motivoitunut kehittämään fyysistä toimintakuntoaan ja voi hakeutua pelastus- ja ensivastetehtäviin sopimushenkilönä. On suorittanut valtakunnallisen koulutusjärjestelmän palokuntakursseista perehdytyksen, pelastustoiminnan peruskurssin, ensiapukurssin, tieliikennepelastamisen kurssin, ensivastekurssin, ja on hankkinut kokemusta palokuntatoiminnasta.

Opintojaksot Pelastustoiminnan perustaidot osat 1–4 muodostavat yhdessä valtakunnallisen pelastustoiminnan peruskurssin, josta opiskelija saa erillisen todistuksen.

PTL01 Pelastustoimi tutuksi (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositasot 1–3/3. Suoritusmerkintä.

Pelastus- ja turvallisuuslinjan yleisesittely. Pelastustoimen järjestelyt Suomessa ja paikallisesti. Jatko-opintojen esittelyt. Tutustuminen pelastuslaitoksen yhteistyötahoihin. Tutustuminen alan oppilaitoksiin (mm. Pelastusopisto).

PTL02 Pelastustoiminnan perustaidot osa 1 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositaso 1/3. Suoritusmerkintä.

Palamisen perusteet ja alkusammutus. Paloasu. Hätäensiapu. Toiminta hätätilanteissa; sairaskohtaus tai vammautuminen, tulipalo, liikenneonnettomuus, veden varaan joutuminen ja automaattinen palohälytys. Paloasemaan ja kalustoon tutustuminen. Turvaohjeet. Tietoturvallisuus.

PTL03 Pelastustoiminnan perustaidot osa 2 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositaso 1/3. Suoritusmerkintä.

Työturvallisuus. Paloletkut ja letkunkäsittely. Letkujen käytönjälkeinen huolto. Pelastusryhmän toiminta. Selvitykset. Palopumppu.

PTL04 Pelastustoiminnan perustaidot osa 3 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositaso 1/3. Suoritusmerkintä.

Työturvallisuus. Paineilmahengityslaitteen pukeminen, käyttö ja käytönjälkeinen huolto. Solmut, sidokset ja kalustonnotot. Perusselvitykset mm. maantasossa, kerroksiin ja alkusammutustiedustelulla

PTL05 Ensiapu (3 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositaso 1/3. Suoritusmerkintä.

Hereillä olevan, tajuttoman ja elottoman ihmisen kohtaaminen. Yleisimmät sairaskohtaukset ja niihin liittyvä ensiapu. Elottomuuden tunnistaminen ja elvytys. Yleisimmät mekaaniset ja ei-mekaaniset vammautumiset sekä niihin liittyvä ensiapu. Toiminta onnettomuuspaikalla, hätäsiirto. Ensivasteyksikön välineet Opintojakso vastaa Pelastusopiston sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän opetussuunnitelman mukaista ensiapukurssia. Opiskelija saa kurssista erillisen todistuksen.

PTL06 Pelastus- ja turvallisuuslinjan liikunta osa 1 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso. Vuositaso 1/3. Suoritusmerkintä.

Pelastusalan fyysisen toimintakyvyn mittausten menetelmien esittely. Kestävyysharjoittelu. Voimaharjoittelun tekniikka. Voimaharjoittelu. Pallopelit. Ryhmäliikunta. Rentoutus- ja keuhonhuolto.

PTL07 Pelastustoiminnan perustaidot osa 4 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Pelastustoiminnan perustaidot osa 4:llä opiskelija oppii selvittämään tikkaat, kiipeämään niillä ja soveltamaan aikaisemmin opittua.

PTL08 Tieliikennepelastaminen (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakso vastaa Pelastusopiston sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän opetussuunnitelman mukaista tieliikennepelastaminen kurssia. Opiskelija saa kurssista erillisen todistuksen. Opintojakson jälkeen opiskelija kykenee toimimaan turvallisesti pelastusryhmän jäsenenä pelastustehtävissä tieliikenneonnettomuuksissa.

PTL09 Ensivaste (3 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakso vastaa Pelastusopiston sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän opetussuunnitelman mukaista ensivastekurssia. Opiskelija saa kurssista erillisen todistuksen. Ensivastekurssi antaa valmiudet toimia ensiauttajana eri organisaatioiden ensivasteyksiköissä, jotka osallistuvat ensihoitotehtäville osana alueellista ensihoitopalvelua.

PTL10 Pelastus- ja turvallisuuslinjan liikunta osa 2 (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 2/3, suoritusmerkintä.

Opintojakson tavoitteita ovat, että opiskelija osaa arvioida omaa fyysistä toimintakykyään suhteessa pelastusalan fyysisiin vaatimuksiin ja tehdä erilaisia fyysisiä toimintakykyä kehittäviä harjoitteita. Opiskelija osaa kertoa voima- ja

kestävyysharjoittelun perusteista ja kertoa terveyttä määrittävät keskeiset tekijät. Opiskelija osaa kehittää omaa toimintaa yhteisöllisyyttä edistävästi.

PTL11 Pelastustoiminta (2 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Opiskelija osaa opintojakson suoritettuaan kertoa, miten pelastuslaitoksen sopimushenkilöstö harjoittelee, ja pitää kelpoisuutensa yllä pelastus- ja ensivastetehtäviin. Opiskelija osaa perustella, miksi harjoitellaan. Opiskelija osaa toimia pelastusryhmän jäsenenä tavanomaisissa hälytystehtävissä. Keskeisiä sisältöjä ovat: palokuntaan työntekijäksi hakeutuminen, työhön liittyvä perehdytys, harjoitukset, oppimiskeskustelut. Opintojakso sisältää mahdollisesti myös hälytystehtäviä, turvallisuusviestintä tapahtumia ja kaluston huoltoon liittyviä työtehtäviä.

PTL12 Pelastustoiminnan perustaitojen kouluttaminen (1 op)

Koulukohtainen valinnainen opintojakso, vuositaso 3/3, suoritusmerkintä.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa ohjatusti kouluttaa pelastustoiminnassa tarvittavia perustaitoja yhdessä omien ryhmäläistensä kanssa

8. TUNTIJAKO, NUORILLE ANNETTAVA LUKIO-OPETUS LOPS2021

TUNTIJAKO MODUULEITTAIN JA KOULUKOHTAISIN OPINTOJAKSOIN LOPS21 (päivitys 2025)

PAK= Pakollinen valtakunnallinen moduuli, VAL= Valtakunnallinen valinnainen moduuli, VAK= Koulukohtainen valinnainen opintojakso

	PAK 1. vt	PAK 2. vt	PAK 3. vt	VAL 1. vt	VAL 2. vt	VAL 3. vt	VAK 1. vt	VAK 2.vt	VAK 3.vt
Äidinkieli ja kirj.	1,2,3	4,5,6,7	8		9	9,10,11			
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	1,2,3	4,5,6,7	8		9	9,10,11	12,13,14		
Englanti (A-kieli)	1,2,3	4,5	6		7	8	9	11	10, 11
Ruotsi (B1-kieli)	1,2,3	4,5			6,7	6	8		9
B2-/B3-kieli saksa/espanja/ranska				1, 2, 3	4, 5, 6	7, 8			
Matemat. yhteinen	1								
Lyhyt matematiikka	2, 3	4,5,6,7			8	9			10,11
Pitkä matematiikka	2,3,4	lv. 25–26 4,5,6,7,8 lv. 26–27 5,6,7,8, 9,10				lv. 25–26 10,11,12 lv. 26–27 11,12			lv 25–26 13,14 lv 26–27 13,15
Biologia	1,2,3	lv. 25–26 2,3			lv. 25–26 4,6 lv. 26–27 4,5,6				7,8
Maantiede	1			2	3,4				5,6
Fysiikka	1, 2			3,4	5,6,7	8		10	9,10
Kemia	1, 2			3	4,5,6			lv 25–26 7 lv 26–27 9	lv 25–26 7,8 lv 26–27 8,9
Ue/Et/Uo	1	2		3	4,5	6			
Filosofia		1, 2			3	4			
Psykologia	1			2	3,4	5		7, 8	6
Historia	1, 2	3		4,5	6			7	
Yhteiskuntaoppi		1	2, 3			4			5,6
Musiikki	1	2				3,4			5,6
Kuvataide	1	2		3,4	3,4	3,4	5,6,7	5,6,7	5,6,7
Liikunta	1	2		3	4	5	7,8, 9,10,11	6,7,8, 12,13,14	7,8, 15,16
Terveystieto	1				2	3			
Opinto-ohjaus	1(0,6)	2	1(0,4)				3		
Musiikkilinja							lv 25–26 1,2,3	lv 25–26 (1),2,3 lv 26–27 4,5,6	lv 26–27 4,5,6
Pelastus- ja turvallisuuslinja							1,2,3,4,5, 6	(1),7,8, 9,10	(1), 11,12
Käsityö							1, 2, 3,4, 5		
Ilmaisutaito							1,2,3	1,2,3	1,2
Tietotekniikka							1		
Temaattiset opinnot							1,2	3	
Viestintä							1	2	

Pakolliset opinnot yhteensä 94 tai 102 op

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään 20 op

Muut valinnaiset opinnot vapaavalintaisesti

9. VIITASAAREN LUKION YHTEYSTIEDOT JA HENKILÖKUNTA LV. 2025–2026

Viitasaaren lukio
Koulukuja 2, 44500 Viitasaari

Rehtori Marika Vuorela 040 536 9636, marika.vuorela@viitasaari.fi

Vararehtori Jari Nulpponen 044 733 5689, jari.nulpponen@edu.viitasaari.fi

Toimistos sihteeri Ilona Korjus, 044 733 5679, ilona.korjus@viitasaari.fi

Opinto-ohjaaja Ulla Huikari, 050 315 7290, ulla.huikari@edu.viitasaari.fi

OPETTAJAT

Opettajien sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@edu.viitasaari.fi (ä = a, ö = o)

Huikari Ulla	psykologia, filosofia, uskonto, opinto-ohjaus, elämäkatsomustieto, tutor-ohjaaja, ryhmänohjaaja 2A ja 2B
Juntunen Marjaana	historia, yhteiskuntaoppi, viestintä, uskonto, somevastaava, petu-linjan yhteysopettaja, ryhmänohjaaja 3A ja 3B
Jääskeläinen Auli	musiikki, musiikkilinja
Kalliosaari Päivi	ruotsi
Korhonen Marika	matematiikka, kemia, opiskelijakunnan ohjaava opettaja
Koskelainen Pyry	englanti (viransijainen 4.8.2025 – 19.12.2025)
Kähärä Teemu	liikunta (viransijainen lv. 2025–2026)
Nulpponen Jari	fysiikka, matematiikka, tietotekniikka, TVT-vastaava opettaja, 1A ja 1B ryhmänohjaaja
Ojanperä Juha	käsityö
Paananen Katja	liikunta, terveystieto
Palola Taneli	englanti (virkavapaalla 4.8.2025–19.12.2025)
Reijonen Salla	äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä, ilmaisutaito
Siekkinen Anne-Mari	kuvataide, käsityö
Väyrynen Tuula	biologia, maantiede

OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

Terveystenhoitaja Miika Jauhiainen p. 050 310 8019

Kuraattori Kirsti Häkkinen p. 040 664 3280

Opiskeluterveydenhuolto tarjoaa sinulle terveydenhoito- ja sairaanhoitopalvelut, jos opintosi kestävät yli kaksi kuukautta. Opiskeluterveydenhuolto on Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestämää. Ajankohtaiset yhteystiedot internetsivuilta: <https://www.hyvaks.fi/>.

10. VIITASAAREN LUKION TYÖ- JA LOMA-AJAT LUKUVUOSI 2025–2026

Taulukko laadittu siv.ltk 6.3.2025 päätöksen mukaisesti. Lukion jaksot päivitetty 5.8.2025

Syyslukukausi, koulu alkaa ke 6.8.2025

	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	
04.08.–08.08.	-	- O	x	x	x		O=lukion opettajatyöpäivä ti 5.8. 1. jakso alkaa ke 6.8.
11.08.–15.08.	x	x	x	x	x		
18.08.–22.08.	x	x	x	x	x		
25.08.–29.08.	x	x	x	x	x		
01.09.–05.09.	x	x	x	x	x		
08.09.–12.09.	x	x	x	x	x		päätösviikko
15.09.–19.09.	X YO	x	X YO	x	X YO		1. jakso 32 pv. 2.jakso alkaa pe 19.9.
22.09.–26.09.	X YO	X YO	x	X YO	X YO		YO =YO-tutkinnon koepäivä
29.09.–03.10.	X YO	x	x YO	x	x		
06.10.–10.10.	x	x	x	x	x		
13.10.–17.10.	L	O	M	A			Viikko 42
20.10.–24.10.	x	x	x	x	x		
27.10.–31.10.	x	x	x	x	x		päätösviikko
03.11.–07.11.	x	x	x	x	x		2. jakso 30 pv, 3.jakso alkaa pe 7.11.
10.11.–14.11.	x	x	x	x	x		
17.11.–21.11.	x	x	x	x	x		
24.11.–28.11.	x	x	x	x	x		
01.12.–05.12.	x	x	x	x	x		
08.12.–12.12.	x	x	x	x	x		
15.12.–19.12.	x	x	x	x	x		päätösviikko
22.12.–06.01.	L	O	M	A			3. jakso 31 pv
yhteensä	18	18	19	19	19		93

Kevätlukukausi, koulu alkaa ke 7.1.2026

	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	
05.01.–09.01.	-	-	x	x	x		Ti 6.1. Loppiainen, 4.jakso alkaa ke 7.1.
12.01.–16.01.	x	x	x	x	x		
19.01.–23.01.	x	x	x	x	x		
26.01.–30.01.	x	x	x	x	x		
02.02.–06.02.	x	x	x	x	x		
09.02.–13.02.	x	x	x	X P	X W		P=penkkarit, W=Wanhojen päivä
16.02.–20.02.	x	x	x	x	x		päätösviikko, 4. jakso 33 pv
23.02.–27.02.	L	O	M	A			Viikko 9
02.03.–06.03.	x	x	x	x	x		5. jakso alkaa ma 2.3.
09.03.–13.03.	x	X YO	x	X YO	X YO		YO =YO-tutkinnon koepäivä
16.03.–20.03.	X YO	x	X YO	x	X YO		
23.03.–27.03.	X YO	x	X YO	x	X YO		
30.03.–03.04.	x	x	x	x	-		pe 3.4. pitkäperjantai
06.04.–10.04.	-	x	x	x	x		päätösviikko 5. jakso 28 pv
13.04.–17.04.	x	x	x	x	x		K-S korkeakouluviikko. 6. jakso alkaa 16.4.
20.04.–24.04.	x	x	x	x	x		
27.04.–01.05.	x	x	x	x	-		Pe 1.5. Vappu
04.05.–08.05.	x	x	x	x	x		
11.05.–15.05.	x	x	x	-	x		To 14.5. Helatorstai
18.05.–22.05.	x	x	x	x	x		6. jakso 34 pv
25.05.–30.05.	x	x	x	x	x	x	Päätösviikko. La 30.5. on koulupäivä
	18	19	20	19	18	1	95
Yhteensä	36	38	38	37	37	1	188